

Telefoncentralen i Støvring

Karen Sørensen (f. 1911) fortalte på et møde i Støvring Sognegård i 1990 om byens telefoncentral, som hendes far var den første bestyrer af, og som hun selv siden drev frem til 1965. Fortællingen blev optaget på lydbånd og er her i lettere redigeret form nedskrevet af redaktøren.

Karen Sørensen arbejder i centralen

Det jeg vil fortælle om, er da centralen kom til Støvring i 1904. Alt det jeg fortæller om centralens første tid er noget min far, Niels Sørensen, har fortalt mig, for det er jo ikke noget, jeg selv har oplevet, for meget af det er sket længe før min tid.

Der skulle være ti abonnenter for at der overhovedet kunne oprettes en central, og det kunne det jo somme tider knibe lidt med. De første ti her i Støvring var den store købmandsgård, stationen, bager Jensen, kroen, brugsforeningen, højskolen, mejeriet, og så var der Hammerværket, som på den tid var en meget stor virksomhed, der lavede grebe, skovle og alt muligt. Buderupholm og Råkildegård var også blandt de, der var med. Hvis nogen ikke havde råd til at blive abonnenter, var der somme tider flere, der slog sig sammen om et abonnement, så der var nok en ti til femten abonnenter til at begynde med. Det gik sådan, at centralen blev oprettet på min mors fødselsdag den 8. maj 1904. Det var også hende, der kom til at passe centralen og far, der dirigerede det, for det var jo hans type. Centralen kom til at gå godt.

Da så første verdenskrig kom fra 1914 til 1918 blev min far sognerådsformand her i Buderup-Gravlev kommune. Da far var karetmager af profession kunne han på grund af sognerådsarbejdet ikke blive ved med at passe sit karetmagerværksted og lejede det ud til sønnen af én af vores gamle venner, nemlig Søren Bruns søn Kristian. Søren Brun var vores gamle post. Det var altså Kristian Brun, der kom til at leje værkstedet i de fire år, krigen varede, for far kunne jo ikke også overkomme alt det arbejde, der var med det kommunale. Der var den gang ikke noget kommunekontor og intet som helst, så det var det hele, der gik igennem sognerådsformanden. Og ham der var socialudvalgsformand var Søren Lyngberg i Oplev, og det var jo alt for langt væk for folk at komme derud og hente noget der. Alt var jo på rationeringsmærker, og de skulle jo også udleveres af sognerådet. Kristian Brun lejede jo som sagt værkstedet i de fire år, og da krigen så var overstået, kom Kristian og spurgte min far om han sammen med Kristians svigerfar ville kautionere for ham, så han kunne købe et lille karetmagerværksted, der var til salg i Skørping. Det ville far gerne være med til. Karetmagerværkstedet udviklede sig og blev efterhånden til det store Skørping Savværk. Det var min far til stor glæde at se, at det var en virkeligt dygtig mand, der fik det op at stå der i Skørping.

Den første central neden for Højskolen

Så gik der nogle år. Der var telefonstrejke i 1920, hvilket jo var noget helt uhørt at sådan noget kunne ske, men det blev der altså. Så blev far formand for de jyske centralbestyrere og kom i den forbindelse til at tale meget med Wallmann, der var direktør for Jydsk Telefon. Den første direktør hed Kirk. Han var en rigtig god vestjyde og han kom tit på cykel og var inde på de forskellige centraler.

Det var så hyggeligt, når den her gamle direktør kom. Jeg har fortalt, at én af de første abonnenter var Hammerværket. Ejeren dernede fra var en stor, brovtende mand, der åbenbart

troede, at alle folk skulle lægge sig på knæ for ham. Han havde en gang været lidt uforskammet overfor mor, hvilket hun selvfølgelig var lidt ked af. En gang da direktør Kirk kom, spurgte far ham om man skulle finde sig i alting. Det benægtede Kirk på det bestemteste og spurgte, om der da havde været noget af den slags. Det kunne far jo kun bekræfte og fortalte så om "den herre" fra Hammerværket, der ikke havde opført sig overfor min mor, som han burde. Det lovede Kirk straks at gøre noget ved, og han gik ned til Hammerværket og sagde til ejeren, "at hvis han ikke kunne opføre sig ordentligt, så tager jeg bare telefonen fra ham, og så kan han selv om det". Det var så hvad der kom ud af den denne gang, og siden hørte vi ikke mere vrøvl fra "den herre". Tiden har jo forandret sig meget siden den gang – og det er også godt nok.

Senere flyttede centralen op mod centrum af byen

Jeg må nu vende tilbage til direktør Wallmann, der var formand for telefonselskabet da far blev formand for de jyske centralbestyrere. På et tidspunkt spurgte min far Wallmann om hvad han ville sige til at flytte centralen længere op i byen, hvor der var et hus til salg. Huset passede familien bedre og ville være mere egnet som central. Det passede Wallmann udmærket, idet han sagde, at han selv havde haft samme tanke, nemlig at få centralen flyttet længere op i byen, for den nuværende placering var alt for langt nede. Den lå jo på daværende tidspunkt i et lille stråttækt hus lige neden for Højskolen.

Wallmann gav derfor det tilbud, at hvis far fik ordnet hushandlen, så betalte telefonselskabet selve flytningen af centralen. Det var så aftalen og centralen blev derfor flyttet op hvor jeg nu bor. Der fik far også indrettet en boghandel, som vi havde indtil far døde i 1940. I alle de mange år indtil da var jeg jo så hjemme og var med til at passe både telefonen og boghandlen. Siden da har der jo været mange tekniske fremskridt, som jeg ikke vil komme ind på her.

I 1940 overtog jeg så selv centralen og havde den frem til 1965. Det var faktisk ikke nogen rar tid at overtage centralen, for den blev jo større og større, og jo længere tid vi kom efter krigen, jo større blev byen. Jeg kan huske vi havde en telefonmester, der sagde, at han da ikke kunne begribe at alle mennesker ville flytte til Støvring. Jeg kunne jo kun svare at det nok var det her med at: "Hvor godtfolk er, kommer godtfolk til. Det er nok det, der gør det"!